

**Radio Spectrum Policy Group
Sekretariat**

DG CNECT B4: Spectrum

Office: BU 33 7/55

**European Commission, B-104
Bruxelles, Belgium**

Wasze pismo z
tia

Znak

Nasz
znak

DSWI/ 25 /2015 Data **09.01.2015.**

Sprawa: Konsultacje dwóch projektów opinii w zakresie polityki widma radiowego:

1. Wspólne cele polityki UE na Światową Konferencję Radiokomunikacyjną (WRC-15).
2. Strategia długookresowa Unii Europejskiej w zakresie przyszłego wykorzystania pasma UHF w zakresie 470-790MHz.

Szanowni Państwo,

w nawiązaniu do ogłoszonych konsultacji dwóch opinii wskazanych powyżej EmiTel prezentuje stosowne stanowisko w tej sprawie.

W ocenie spółki obydwie konsultowane opinie poruszają fundamentalne zagadnienia związane z rozwojem rynku usług cyfrowych drogą radiową. Niestety obydwa dokumenty rozstrzygają dylematy na przyszłość przyjmując jedynie perspektywę tych uczestników rynku, którzy zajmują się usługami mobilnymi telekomunikacyjnymi. Obydwa dokumenty pomijają interesy tych uczestników rynku, którzy zajmują się usługami audiowizualnymi dystrybuowanymi drogą radiową w technologii cyfrowej, która umożliwia nie tylko odbiór stacjonarny, przenośny ale i mobilny.

W opinii spółki zalecenia zawarte w konsultowanych dokumentach obarczone są zasadniczym zaniedbaniem analitycznym. Zaniedbanie to polega na braku zrozumienia różnic dzielących wszystkich 25 członków UE tak w obszarze rozwoju infrastrukturalnego i pojemności rynku, jak i kosztów dostępu do treści audiowizualnych i zasobów budżetowych poszczególnych mieszkańców UE.

EmiTel przeciwny jest przeznaczeniu drugiej dywidendy cyfrowej pod usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu. Stanowisko to wynika z analizy kilku najistotniejszych elementów związanych z wykorzystaniem widma, funkcjonowaniem rynku i efektami społecznymi podjętych wyborów przez właściwych decydentów. Suma efektów w każdym z tych obszarów daje wynik ujemny.

Argumenty - w naszej opinii - przemawiające za potrzebą utrzymania ustaleń poczynionych podczas obrad WRC w Genewie w 2006 roku:

1. Obecnie częstotliwości z zakresu umownie nazywanego drugą dywidendą cyfrową (700MHz) wykorzystywane są częściowo do realizacji usług pierwszych trzech multipleksów DVB-T, których czas trwania obejmuje okres dekady. Zmigrowanie z tych częstotliwości naraziłoby strony umów – kilka podmiotów - na ogromne koszty związane z przebudową sieci. Nie można pomijać też kwestii potencjalnych zakłóceń i problemów koegzystencji systemów LTE i DVB-T w sąsiednich zakresach częstotliwości. Sprzedawane obecnie masowo odbiorniki naziemnej telewizji cyfrowej i elementy aktywnych systemów antenowych nie były projektowane do takich warunków pracy. Ewentualne problemy z odbiorem oraz koszty dodatkowych filtrów, czy innych metod eliminacji interferencji dodatkowo znacząco utrudnią wdrożenie LTE w pasmie 700MHz. Nie znajdujemy rozsądnego modelu pokrycia tych kosztów. Mamy pewność, że kosztów tych nie chciałby ponosić strony umów o świadczenie usługi emisji sygnału telewizyjnego w tym EmiTel.
2. Na rynku nadawców telewizyjnych notowany jest duży popyt na miejsce na dostępnych multipleksach. Złożone w konkursie na uzupełnienie multipleksu pierwszego aplikacje gwarantują wypełnienie treścią kolejnych dwóch multipleksów. Jest zatem silne oczekiwanie rynku nadawców na rozwój tej technologii dystrybucji treści medialnych.
3. Wykorzystywane częstotliwości do emisji programów telewizyjnych są przykładem wzorowego, zgodnego z zaleceniami unijnymi sposobu wykorzystywania tych zasobów. W każdym przypadku usługa dostępna jest minimum dla 95% populacji kraju i w pełni w trybie ciągłym konsumuje przydzielone pasmo. Żadna z innych wykorzystywanych na rynku mobilnym częstotliwości nie jest utylizowana w podobnym zakresie.
4. Wycofanie się z projektu drugiej dywidendy wcale nie zamyka zainteresowanym dostępu do tego pasma w celu wykorzystywania go do usług broadbandowych. Dziś już realizowane są projekty tzw. radia kognitywnego, które to rozwiązanie obejmuje swym zasięgiem częstotliwości przeznaczone do radiodifuzji. Wykorzystanie White Space Devices otwiera to pasmo na usługi szerokopasmowe i mobilne przez co podnosi wskaźnik jego wykorzystania.
5. Potencjalnie możliwy czas wykorzystania tzw. drugiej dywidendy – biorąc pod uwagę tryb prac WRC, ale i faktyczną możliwość „wyczyszczenia” pasma w krajach europejskich - może najwcześniej nastąpić pod koniec bieżącej dekady. Z punktu widzenia zaleceń Komisji Europejskiej – przede wszystkim zasady wykorzystania dostępnego spektrum – niewykorzystywanie albo ograniczone wykorzystywanie jest dowodem błędnie prowadzonej polityki zarządzania widmem. Wstrzymanie uruchomienia kolejnych multipleksów zgodnie z G06 hamuje rozwój rynku nadawców telewizyjnych w technologii DTT oraz eliminuje dochody budżetowe związane z opłatami za częstotliwości oraz z budowy nowych podmiotów gospodarczych.
6. Uruchomienie kolejnych multipleksów wywołuje bardzo silny pozytywny impuls ekonomiczny na rynku mediów i konsumenckich urządzeń odbiorczych. Jednocześnie nie przesądza zagadnienia zmiany przeznaczenia tych częstotliwości w dającej się przewidzieć przyszłości. Prawo telekomunikacyjne promuje neutralność technologiczną, dopuszcza współdzielenie i współużytkowanie a nawet sprzedaż częstotliwości. Pamiętajmy także o tym, że każdy beneficjent musi po pewnym czasie odnawiać decyzje rezerwacyjną. W związku z tym Regulator dysponuje szeregiem narzędzi, dzięki którym, kiedy to będzie prawnie możliwe i będzie chciał tego rynek, zmieni przeznaczenie częstotliwości 700MHz na usługi mobilnego dostępu do Internetu.
7. Obecni na pierwszych trzech multipleksach nadawcy sygnalizują potrzebę nadawania w standardzie HD. Sprostanie temu oczekiwaniu wymaga uruchomienia następnych multipleksów. Alternatywą do tego rozwiązania mogłoby być uruchomienie nadawania w

technologii DVB-T2 niestety w dającej się przewidzieć przyszłości jest to raczej nie możliwe ze względu na koszty występujące po stronie systemów nadawczych ale i abonenta, który byłby w krótkim okresie zmuszony do zakupu nowego odbiornika TV lub nowego STB. Pamiętać trzeba o tym, że obecnie dokonywana jest wymiana tych urządzeń ponieważ jesteśmy w trakcie realizacji procesu digitalizacji emisji telewizyjnej. Społecznie zatem, kolejna zmiana standardu nadawania, w krótkim okresie czasu, nie jest możliwa.

8. Operatorzy mobilni już dzisiaj dysponują ogromnymi zasobami częstotliwości, którymi mogą swobodnie zarządzać. Także i te zasoby mogą być w sposób bardziej efektywny wykorzystywane. Migracja do bardziej dojrzałych technologii (LTE/LTE-A) oraz zagęszczenie sieci dają ogromne zasoby pojemności, dziś nie wykorzystywane przez właścicieli spektrum.
9. Ważnym zagadnieniem związanym z efektywnością zarządzania pasmem jest kwestia obszaru w jakim beneficjent częstotliwości wykorzystuje. Należałoby w pierwszej kolejności przeanalizować efektywności wykorzystania posiadanych częstotliwości ze względu na obszar. Uruchomienie w całym kraju sieci LTE/LTE-A na częstotliwościach 1800MHz i 3,4-3,8GHz daje ogromne możliwości pojemnościowe. Obecnie częstotliwości te są wykorzystywane w ograniczonym zakresie lub wcale.
10. Operatorzy mobilni pozyskali w ostatnim czasie kolejne częstotliwości z zakresu 1800MHz. Na rynek trafiło 2x25MHz pasma.
11. Pomimo nieefektywnie wykorzystywanych częstotliwości (stosowane technologie, gęstość sieci i obszar wykorzystywania) obecnie przeznaczone zostały przez Regulatora rynku dla technologii mobilnej dwa nowe zakresy częstotliwości: tj. 2,6GHz oraz pasmo 800MHz z tzw. pierwszej dywidendy cyfrowej. Operatorzy mobilni pozyskają ogromny zasób pasma pojemnościowego (2x70MHz pasma 2,6GHz) oraz pasmo pokryciowe (2x30MHz pasma 800MHz). W wyniku tego procesu w sposób trwały ograniczony zostanie – ze względu na zmianę przeznaczenia pasma radiodfuzyjnego – rozwój usług DTT.
12. Radio Spectrum Policy Group w załączniku 1 do stanowiska RSPG13-511 zdefiniowała wiele niewykorzystywanych zakresów częstotliwości, które można przeznaczyć na usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu (Preliminary Identification of Frequency Bands in Range 400 MHz to 6 GHz for Wireless Broadband (WBB)), Przykładem takiego zakresu są na przykład częstotliwości, tzw. Satellite Band, z zakresu 1900-2100MHz. Dostępne pasmo w tym zakresie to 2x30MHz rozdysponowane, ale nie wykorzystywane.
13. W ramach zaleceń organów unijnych kolejnym zakresem przeznaczonym do uwolnienia na cele serwisów mobilnych jest pasmo 1400MHz. Biorąc zatem pod uwagę jakie zasoby częstotliwości są, i jakie zostały zaplanowane z przeznaczeniem na serwisy mobilne to wykorzystywanie w tym celu pasma 700MHz jest znacznie trudniejsze od strony technicznej – zagadnienie zakłóceń i ekonomicznie nieuzasadnione..
14. Podnoszony przez operatorów mobilnych argument o niemal geometrycznym przyroście ruchu w sieciach mobilnych niestety istotnie mija się z rzeczywistością. Broadcast Networks Europe w konsultacjach opinii Radio Spectrum Policy Group na temat wyzwań związanych z przyrostem ruchu w sieciach mobilnych przytacza dane z raportu Analyses Mason z szóstego stycznia 2012 (The collapse In the value of the mobile gigabyte: myth and reality). Z danych zgromadzonych w tym raporcie za okres od 2008 do 2011 roku wynika, że rok do roku przyrost ruchu w sieciach mobilnych spada. Analyses Mason zwraca uwagę na to, że przyrost urządzeń smart, które mogłyby eskalować ruch w sieciach mobilnych realizują ten ruch w bardzo dużych ilościach poprzez rozwiązania wi-fi offload oraz domowe hot spoty. W innym miejscu Analyses Mason zwraca uwagę, że największym zmartwieniem operatorów mobilnych dzisiaj nie jest oczekiwany ogromny wzrost ruchu w

sieciach ale to czy oczekiwany i tak gwałtowny przyrost w ogóle nastąpi (Crisis ahead for European mobile operators. Sep. 14.2012).

15. Istniejące technologie mobilne nie są w stanie zastąpić technologii DVB-T. Każdy linearny model dostępu do treści medialnej powoduje natychmiastowe wyczerpanie zasobów sieci mobilnej. Powoduje jej zawieszenie. W konsekwencji nawet podstawowe usługi mobilne przestaną być świadczone.
16. Standard DVB-T realizuje zapotrzebowanie konsumenckie na mobilność usługi. Obecnie na każdym nośniku w szczególności na każdym urządzeniu smart ale i na zwykłych PC-tach czy notebookach treść medialna dostępna na multipleksach dostępna jest także na tych nośnikach. To rozwiązanie cechujące się hybrydowym podejściem do platformy technologicznej. Nie konsumuje pasma przeznaczonego stricte na usługi mobilne, podnosi atrakcyjność urządzeń wykorzystywanych do serwisów mobilnych i jest dostępne dla ponad 95% populacji kraju.
17. Przeznaczenie częstotliwości z pasma 700MHz na usługi broadbandowe kłóci się z zasadą zrównoważonego: technologicznie, jakościowo, ekonomicznie i usługowo rozwoju. Urządzenia, którymi dziś dysponuje klient końcowy korzystają z sieci stacjonarnych telekomunikacyjnych, mobilnych telekomunikacyjnych i mobilnych radiodfuzyjnych. Są to urządzenia multi-technologiczne, których ergonomia opiera się na efektywnym wykorzystaniu dostępnych – dostosowanych do określonych usług - platform. Rozłożenie akcentów tylko na mobilne usługi telekomunikacyjne, grozi zachwianiem swoistej równowagi platform dostępowych dostępnych na rynku.

Ponownie - zalecenia zawarte w obu opiniach nie analizują fundamentalnych różnic pomiędzy rozwojem i charakterystyką popytu na usługi w poszczególnych krajach członkowskich. Nikt nie zadaje sobie pytania jak technologie mobilne rozwiążą dostęp do usług audiowizualnych linearnych w rozdzielczości HD czy UHD w przewidywalnej przyszłości.

EmiTel wspiera racjonalnymi argumentami, doświadczeniem ale i zgłaszanym przez rynek popytem, przeznaczenie tego spektrum na usługi radiodfuzyjne.

Mamy nadzieję, że powyższe stanowisko znajdzie zrozumienie RSPG i będzie istotnym materiałem wykorzystanym do wypracowania ostatecznego sposobu podejścia do zagadnienia Drugiej Dywidendy podczas WRC-15.

Z poważaniem

Jarosław Niechcielski
Dyrektor Biura
EmiTel